

2000-06-20

Förbundet för Ekoparken
Stora Skuggans väg 30
115 42 STHLM

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening
c/o Per-Olof Fredriksson
Sandhamnsgatan 26, 115 40 STHLM

Till Miljödomstolen

Överklagande av Länsstyrelsens i Stockholms län beslut av den 26.5.2000 (beteckning 18410-1998-54408 0180-1402) att bevilja Preem Petroleum AB tillstånd för utökad verksamhet vid Louddens oljehamn.

Oljebolaget Preem Petroleum AB har i ansökan till länsstyrelsen 1998-12-28 begärt tillstånd att utöka petroleumhanteringen vid Louddens oljehamn från 229.000 ton årligen till 980.000 ton. Ansökan har senare modifierats till att omfatta hantering av 818.000 ton. Samtliga remissinstanser har avstyrkt bifall. Kommunfullmäktige har dessutom tidigare beslutat avveckla oljehamnen och deklarerat att man kommer att tillgripa alla tillgängliga medel för att förhindra den sökta utvidgningen.

Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Stockholms län har, trots det kompakta motståndet, i beslut 2000-05-26 lämnat Preem tillstånd att t.o.m. 2008-12-31 vid Louddens oljehamn hantera upp till 818.000 ton petroleumprodukter per år. För verksamheten gäller vissa utsläppsvilkor. Delegationen har, utan motivering och på eget initiativ, valt att avsevärt mildra de av bolaget i ansökan föreslagna villkoren.

Djurgården-Lilla Värtans Miljöförening, representerande sakägaren Agneta Lindberg, bosatt i Norra Villervallan, Kaknäsvegen, 115 27 Stockholm, och Förbundet för Ekoparken, representerande 45 medlemsföreningar, överklagar härmed Länsstyrelsens beslut. Vår ståndpunkt är följande:

Oljehanteringen vid Loudden kan inte betraktas isolerad och uttryckt ur sitt sammanhang. Verksamheten är oupplösligt förenad med riskfyllda transporter genom Stockholms skärgård och innerstad. Konsekvenserna av en allvarlig olycka skulle bli förödande för såväl vanliga stockholmare som för politiker och oljebolag. Varken riskerna för, eller följderna av, en olycka kan elimineras genom tunnel- eller tågtransport. Målet är klart: Oljehamnen måste avvecklas. En överflyttning av Preems verksamhet från Kvarnholmen är därför inte försvarbar.

Förbundet för Ekoparken och Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening yrkar därför

- I första hand att Preems ansökan avslås
- I andra hand att verksamheten miljöprövas enligt miljöbalken före en eventuell omlokalisering
- I tredje hand att villkoren för verksamheten skärps i enlighet med vad som nedan anförs under punkt 7

Som grund för överklagandet vill vi anföra följande (se bilagan [Motiveringar till överklagande](#) för bakgrund och fördjupning):

1. Vi menar att Länsstyrelsen grovt åsidosatt sitt uppdrag. Enligt Förordning 1997:1258 med länsstyrelseinstruktion (1997-12-18), 2 §, 2 st, skall länsstyrelsen "särskilt med ett samlat regionalt perspektiv i länet samordna olika samhällsintressen inom myndighetens ansvarsområde." Enligt 3 § har länsstyrelsen bl.a. uppgifter inom civilt försvar och räddningstjänst, hållbar samhällsutveckling och boende samt naturvård och miljöskydd. Vidare sägs i 53 § att länsstyrelsen inom länet skall "bevaka att risk- och beredskapshänsyn tas i samhällsplaneringen samt främja arbetet med kommunala riskanalyser." Det framgår av länsstyrelsens överväganden, att man inte tagit hänsyn till det ovanstående. I beslutet sägs nämligen (s 12): "Miljöpåverkan från verksamheten består huvudsakligen av verksamhetens indirekta omgivningspåverkan, utsläpp till vatten samt risk för utsläpp genom spill, läckage eller haveri." Med "indirekt omgivningspåverkan" avses väsentligen de "störningar som uppkommer till följd av tunga transporter till och från anläggningen." (beslutet, s 13). Beträffande dessa störningar sägs följande (s 13): "Transporter till och från en anläggning kan endast i begränsad utsträckning regleras med stöd av 5 § ML. De olägenheter som transportererna ger upphov till kan nämligen i allmänhet inte neutraliseras med någon skyddsåtgärd enligt 5 § ML." Länsstyrelsen har således fullt medvetet valt att bortse från de betydande riskerna för de boende och arbetande längs transportvägen - delvis ett av landets mest tätbefolkade områden! Inte heller har man över huvud taget beaktat riskerna för, och konsekvenserna av, ett haveri i Stockholms skärgård. I stället har man helt koncentrerat sig på den i sammanhanget relativt harmlösa verksamheten vid själva oljehamnen.

2. Länsstyrelsen har inte heller anlagt "ett samlat regionalt perspektiv i länet" (instruktionen, *op. cit.*). Anledningen till att Preem sagts upp från Kvarnholmen fr.o.m. oktober år 2001 är, att Nacka kommun önskar nyttja den värdefulla marken till bostäder. Stockholms stad har sagt upp samtliga cisternkontrakt på Loudden från och med 2000-01-01 (men medgivit förlängning t.o.m. 2000-12-31 för att ge bolagen möjlighet till avveckling under ordnade former). Loudden (och Värtan) utgör ett av den i oktober 1999 antagna översiktsplanens stadsutvecklingsområden. Stadsbyggnadsborgarrådet har i skrivelse till stadsbyggnadsnämnden föreslagit att detaljplanearbete påbörjas för den framtida stadsbebyggelsen i hamnområdet. Gatu- och fastighetsborgarrådet har offentligt talat om uppförandet av i storleksordningen 10.000 lägenheter i området - ett betydande bidrag till lösningen av problemet med stockholmsområdets bostadsförsörjning. I ett regionalt perspektiv synes nackdelarna med en omlokalisering av petroleumhanteringen till Loudden betydligt överväga den blygsamma minskning av det totala transportarbetet som åberopas i ansökan.

3. Riksdag och regering har i sitt beslut rörande nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården uttryckt en mycket tydlig ambition att utveckla områdets natur- och kulturvärden. Detta sker med hänvisning till det underlag för planering av området som Stockholm och Solna tog fram inför beslutet att inrätta Nationalstadsparken.

Loudden ligger inte inne i Nationalstadsparken men gränsar till den. Transporterna både till sjöss och lands går genom Nationalstadsparken. Dessa transporter innebär i sig själva stora störningar. Fågellivet vid Fjäderholmarna störs. Föroreningar drabbar det område på

Djurgården som ligger närmast Loudden och som korsas av tankbilstrafiken. Riskerna för stora olyckor är överhängande.

Att utöka oljehantering på Loudden går emot riksdagens och regeringens uttalade strävan att minska trafikstörningarna i Nationalstadsparken. En avveckling av Louddens oljehandling ligger däremot i linje med dessa strävanden.

Den utökade verksamheten i Loudden enligt Preem AB:s ansökan skulle således utgöra ett stort intrång i Nationalstadsparken och vi menar därför att ärendet måste prövas enligt Miljöbalken kap 17.

4. Preem Petroleum AB är ett ungt företag. Det uppstod så sent som 1996 genom en sammanslagning av samtliga Texaco-stationer i Sverige och OK Petroleum-stationer i södra och västra Sverige. (OK Petroleum hade tidigare bildats genom sammanslagning av SP och gamla OK; dessutom har delar avknoppats.) Sammanslagningen 1996 hade föregåtts av uppköp, bl.a. av delar av BP. Uppköpen har fortsatt efter grundandet; exempelvis köpte 1996 Preem bolaget Jets eldningsoljaförsäljning.

I sin ansökan hänvisar Preem till sitt innehav av f.n. oanvänd cisternkapacitet vid Loudden och till tillgången till bergrum. Förbundet för Ekoparken och Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening ifrågasätter detta argument. De många omstruktureringar som skett i oljebranschen innebär att i stort sett alla företag på detta sätt skulle kunna åberopa historisk rätt till betydande cisternkapacitet, även i fall då ifrågavarande kapacitet sedan länge legat oanvänd. Vi menar att Preem Petroleum AB måste åläggas styrka att företaget - under detta namn - i rimlig omfattning verkligen nyttjat de cisterner och bergrum man nu önskar använda.

5. Enligt Preems presentation 2000-04-12 hade verksamheten år 1999 följande omfattning och fördelning (i tusental ton, avrundat till närmaste multipel av 5):

	Flygbränsle	Oljor	Diesel	Bensin	Totalt
Kvarnholmen	-	385	150	210	745
Loudden	240	25	-	-	265
Totalt	240	410	150	210	1010

Den enda produkt som i mer betydande omfattning hanteras vid Loudden är således flygbränsle. Oljehantering är i stort sett försumbar. Bensin och diesel förekommer över huvud taget inte. Detta innebär att den planerade omlokaliseringen närmast är att jämställa med nyetablering. Preems ansökan bör därför behandlas enligt miljöbalkens regler för nyetablering, inte enligt miljölagen.

Vi menar att detta ytterligare stöder vår begäran om prövning av verksamheten enligt miljöbalken. Denna prövning bör påbörjas med det snaraste, inte (som sägs i beslutet, s 14) i december 2004.

6. Länsstyrelsen anför i sina bedömningsgrunder (s 13) att "En omlokalisering till en annan plats som eventuellt vore bättre än Loudden ur miljösynpunkt skulle enligt Länsstyrelsens bedömning medföra oskäligen kostnader." Länsstyrelsen har uppenbarligen helt accepterat Preems verklighetsbeskrivning. Som framgår av bilagda [Motiveringar till överklagande](#) har emellertid andra, oberoende, aktörer en helt annan uppfattning i frågan. Vi finner det anmärkningsvärt att Länsstyrelsen, som uppenbarligen saknar egen kompetens inom området, inte inhämtat upplysningar från något etablerat företag i lagringsbranschen, exempelvis Paktank eller van Ommeren (numera sammanslagna till Vopak). Vi ber att få hänvisa till [Motiveringar till överklagande](#) för en fylligare diskussion.

7. En jämförelse mellan de av bolaget föreslagna villkoren (beslutet, s 7) och de av Länsstyrelsen meddelade villkoren (s 1) ger följande resultat: Punkterna 1 och 2 har övertagits oförändrade. Preems punkt 3 "Cisterner, cisternventiler, pumpar och andra ur läckagesynpunkt känsliga platser skall förses med spillskydd. Överfyllnadsskydd med optiskt och akustiskt larm skall vara installerat i samtliga utomhuscisterner innan den ökade produktvolymen tillförs Loudden." har helt utgått. Bolagets punkter 4 och 5, vilket behandlar utsläpp av oljehaltigt vatten föreslår riktvärdena 10 mg/l för enstaka prov och 5 mg/l som årsmedelvärde. I Länsstyrelsens beslut har detta ändrats till de betydligt mer generösa 20 mg/l respektive 13 mg/l. Någon motivering ges inte. Bolagets förslag till bullervillkor har övertagits oförändrade av Länsstyrelsen, liksom tidpunkten för inlämnande av förslag till kontrollprogram. Länsstyrelsen har tillfogat villkor rörande samråd med brandförsvaret och saneringsplan (punkterna 7 och 8).

Förbundet för Ekoparken och Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening menar att villkoren -- för den händelse Miljödombstolen finner att den planerade omlokaliseringen bör tillåtas -- måste skärpas. Ett minimikrav utgörs av bolagets egna förslag, utom då det gäller buller. Eftersom bullerfrågan är utomordentligt betydelsefull i detta gränsområde till Nationalstadsparken behandlar vi den som en separat punkt:

8. Preems förslag till villkor för utsläpp av buller återfinns på sidan 8 i beslutet:

"6. Buller från verksamheten skall begränsas så att det utomhus vid bostäder inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå än 55 dB(A) vardag dagtid (kl. 07.00-18.00), 45 dB(A) nattetid (kl. 22.00-07.00) och 50 dB(A) övrig tidpunkt. Momentana ljud nattetid får uppgå till max 55 dB(A)."

Detta förslag till villkor har övertagits av Länsstyrelsen (med det enda undantaget att "bostäder" bytts mot "bostads fastighetsgräns"); se punkt 5, s 1. Någon motivering ges inte.

Intressant nog finns redan en dom i ett liknande ärende. Stockholms hamn har i ansökan till vattendombstolen 1989-12-29 och vid huvudförhandling 1999-11-18 begärt tillstånd till utbyggnad av den s.k. Casablancapiren i Värtan (fastigheten Ladugårdsgärdet 1:40). I dom

1999-12-16 (Mål nr M 199-99) meddelas tillstånd för utbyggnaden, förutsatt att vissa villkor uppfylls. Ett av dessa avser bullernivåer:

"4. Den ekvivalenta ljudnivån från verksamheten får utomhus vid närmaste bostäder inte överstiga 50 dB(A) vardagar under dagtid (kl 07-18), 40 dB(A) samtliga dygn nattetid (kl 22-07) och 45 dB(A) övrig tid. De angivna värdena skall sänkas med 5 dB(A)-enheter om bullret innehåller impulsljud eller hörbara tonkomponenter."

Vi anser det självklart att (högst) dessa gränser måste gälla även för Preems verksamhet. Vi yrkar därför -- därest Preems ansökan beviljas -- att villkoren för buller måtte skärpas (åtminstone) i enlighet med det ovanstående.

Föreningarnas synpunkter utvecklas och motiveras ytterligare i bifogade [Motiveringar till överklagande](#) (2000-06-19).

Richard Murray, ordf i Förbundet för Ekoparken

Per Schönning, ordf i Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening